

ҚР Туризм және спорт министрлігінің Спорт және дене шынықтыру істері комитеті «Қысқы спорт түрлері бойынша олимпиадалық даярлау орталығы» РМҚК

. 2023 жылғы салыстырмалы талдауға түсіндірме жазба.

Қазақстан Республикасы Туризм және спорт министрлігі Спорт және дене шынықтыру істері комитетінің «Қысқы спорт түрлері бойынша олимпиадалық даярлау орталығы» РМҚК жыл сайын ең маңызды міндеттердің бірі - қысқы спорт түрлері бойынша штаттық ұлттық командалар үшін жас дарынды спортшыларды даярлау болып табылады.

2022 жылмен салыстырғанда орталықтың ауыспалы құрамындағы бөлімшелерде спортшылар құрамының төмендеуі байқалды: шаңғымен секіру (-4), мәнерлеп сырғанау (-1), фристайл (акробатика) (-8), және бөлімшелерде ұлғаю: биатлон (+8), тау шаңғысы спорты (+3), керлинг (+10), конькимен жүгіру (+13), шаңғы жарысы (+7), фристайл могул (+3), шорт-трек (+13).

2023 жылға 10 спорт түрі бойынша «Қысқы спорт түрлері бойынша олимпиадалық даярлау орталығы» РМҚК контингенті 228 спортшының құрамында бекітілді: жасөспірімдер -124, жасөспірімдер -104.

**Спорт түрлерінің саны және спортшылар саны бойынша
2023-2024 жылдарға арналған
кесте**

	2022 жыл	2023 жыл	Азайту / ұлғайту
1. Спорт түрлерінің саны	11 <i>(шаңғы жарысы, биатлон, фристайл-могул, шорт-трек, мәнерлеп сырғанау, конькимен сырғанау, тау шаңғысы, сноуборд, шаңғымен секіру, фристайл-акробатика, керлинг)</i>	10 <i>(шаңғы жарысы, биатлон, фристайл-могул, шорт-трек, мәнерлеп сырғанау, конькимен сырғанау, тау шаңғысы, шаңғымен секіру, фристайл-акробатика, керлинг)</i>	
2. Спортшылардың жалпы саны	193	228	18%

Оның ішінде Қазақстан Республикасының халықаралық дәрежедегі спорт шеберлері-12 адам, Қазақстан Республикасының спорт шеберлері – 86 адам, спорт шеберіне кандидаттар – 128 адам.

Сапа көрсеткіштерін қарау кезінде (жоғары дәрежелі спортшыларды даярлау (ҚР СШ, ҚР ХДСШ) мыналар байқалады. 2023 жылы ҚР ХДСШ атағын 3 адам (шорт-трек – 3 адам) және ҚР СШ – 20 адам (биатлон - 7 адам, керлинг – 6 адам, шаңғымен трамплиннен секіру – 2 адам, мәнерлеп сырғанау – 1 адам, фристайл могул – 1 адам, конькимен жүгіру спорты – 1 адам орындады, шорт-трек-1 адам, шаңғы жарысы-1 адам.)

2023 жылы Қазақстан Республикасының негізгі құрамасына 37 спортшы берілді (биатлон – 7 адам, конькимен жүгіру спорты – 7 адам, шаңғы жарысы – 8 адам, мәнерлеп сырғанау – 2 адам, шорт-трек – 11 адам, фристайл акробатика – 2 адам).

2022-2023 маусымының қорытындысы бойынша орталықтан 54 спортшы шығарылып, 99 спортшы қабылданды.

**Жоғары дәрежелі спортшыларды даярлау
2022-2023 жылдары бойынша
кесте**

	2022 жыл		2023 жыл		Өсу пайызы 2022 2023 жылға қарай
	жоспар	факт	жоспар	факт	
Жоғары дәрежелі спортшыларды даярлау	20	21	21	23	8,6 %

2023 жылға арналған күнтізбелік жоспар толық көлемде орындалды. 2023 жылы 48 оқу-жаттығу жиыны өткізілді: ҚР шегінде 22, шетелде 26.

Спортшылар биатлоннан 41 халықаралық жарысқа (5 – Еуропа ашық чемпионаты, Болгария Ашық Кубогы, жазғы Әлем Чемпионаты, 1 IBU жасөспірімдер кубогы, 2 IBU жасөспірімдер Кубогы), тау шаңғысы спортына (2 – FIS – старт), керлингке (1 – 21 жасқа дейінгі жастар арасындағы әлем чемпионаты), конькимен жүгіру спортына қатысты (Жасөспірімдер арасындағы Әлем кубогының 4-кезеңі, жасөспірімдер арасындағы Әлем Чемпионаты, жасөспірімдер арасындағы Кубоктың 1-кезеңі, жасөспірімдер арасындағы Әлем Кубогының 2-кезеңі), шаңғы жарысы (5 – Жасөспірімдер арасындағы Әлем чемпионаты, шаңғымен сырғанаудан жасөспірімдер арасындағы Әлем чемпионаты, шаңғымен сырғанаудан Әлем Кубогының

финалдық кезеңі, 1 FIS жасөспірімдер арасындағы старт, 2 FIS жасөспірімдер арасындағы старт), шаңғымен сырғанаудан секіру (6 Жасөспірімдер арасындағы Әлем чемпионаты, Әлем Кубогының кезеңі, 1 FIS кубогы, 2 FIS кубогы, 3 FIS Кубогы, Құрлықтық кубок кезеңі), мәнерлеп сырғанау (6 – халықаралық ISU жарысы), фристайл – акробатика (3-жасөспірімдер арасындағы Әлем чемпионаты, FIS-старт, Еуропа Кубогының Кезеңі), фристайл могулу (Еуропа Кубогының 6 – 4 – кезеңі, жасөспірімдер арасындағы Әлем чемпионаты, Әлем Кубогының Кезеңі), шорт-трек (3 – Жасөспірімдер арасындағы Әлем чемпионаты, 2 жасөспірімдер арасындағы Әлем Кубогы). Спортшылар 92 медаль жеңіп алды, оның 23-і алтын, 37-сі күміс және 32-қола.

Әр жылдың маңызды бастамасы-жасөспірімдер арасындағы Әлем чемпионаты, осы маусымда спортшылар биатлон, керлинг, конькимен жүгіру, шаңғы жарысы, шаңғымен секіру, фристайл-акробатика, фристайл-могул, шорт-трек сияқты түрлерде өнер көрсетті.

Конькимен жүгіру спорты бойынша жастар құрамасы Инцель қаласында (Германия) жасөспірімдер арасындағы Әлем чемпионатына қатысты, 2023 жылғы 10-12 ақпан аралығында 500 м қашықтықта – Дауранова Алина 3 орын, 1000 м қашықтықта - Дауранова Алина 2 орын, командалық спринтте Қазақстан командасы (Лифатова Алена, Ильященко Арина, Дауранова Алина)- 2 орын иеленді.

Шаңғы жарысы бойынша жастар құрамасы 2023 жылғы 18-20 тамыз аралығында Мадонна қаласында (Латвия) шаңғы роллерлерінде жасөспірімдер арасындағы Әлем чемпионатына қатысты, 10 км – де жеке жарыста – Базарбеков Сұлтан – 3 орынды; спринтте 0,2 км – Геращенко Мария-2 орынды алды.

Ұйымда 27 жаттықтырушы жұмыс істейді, біліктілігі жоғары деңгейдегі жоғары санатты – 19 адам (оның 5- Қазақстан Республикасының еңбек сіңірген жаттықтырушысы атағы берілді), бірінші – 3 адам, 5 сервисмен жаттықтырушы.

Оқу-жаттығу жиындарында жұмыс істеуге арналған жаттықтырушылардың қолында планшеттер, Ноутбуктер, бейнекамералар мен рациялар бар.

Бөлімшелерде сервистер бригадалары жұмыс істейді, олар спорттық құрал-жабдықтарды сапалы дайындау үшін заманауи жабдықтармен қамтамасыз етілген: шаңғы дайындауға арналған арнайы үстелдер, конькиді қайрауға арналған станоктар, жалпы дене шынықтыруға арналған шаңғы тренажерлары, велосипедтер, жүрек соғу жиілігін өлшегіштер, электрокардиографтар, лактометрлер.

Спортшылар сапалы спорттық құрал-жабдықтармен және үздік шетелдік өндіруші фирмалардың (Адидас, Элан, Крафт, Спортфул, Атомик, Фишер және т.б.) жабдықтарымен қамтамасыз етілген.

Биатлон бөлімшесі «СКАТ» атуға арналған тренажерлармен, «Аншутц» неміс фирмасының қымбат мылтықтарымен, сондай-ақ әлемдік элита спортшылары пайдаланатын «Лапуа» патрондарымен қамтамасыз етілген.

Жыл сайын жаттықтырушылардың біліктілігін арттыруға және халықаралық және республикалық семинарларға қатысуға көңіл бөлінеді. Алынған тәжірибе спортшыларды даярлау әдістемесіне енгізіледі және оларға жаттығу процесін ұтымды құруға мүмкіндік береді, нәтижесінде спорттық нәтижелердің өсуіне оң әсер етеді.

Маусым соңында жеке жаттықтырушылар кеңесі өткізілді, онда бөлімшелер жұмысының қорытындылары шығарылып, қысқы маусымның үздік спортшылары мен жаттықтырушылары анықталды.

Жастар жасындағы ең мықты спортшыларды неғұрлым объективті іріктеу үшін спортшыларды іріктеу жүйесі (рейтинг) туралы ереже әзірленді және бекітілді, оның қорытындысы бойынша неғұрлым перспективалы спортшылар Орталық контингентіне қабылданады. Әкімшілік бұл процесті барлық Республикалық старттарды қарау және қарау арқылы бақылайды. «ҚСТ ОДО»-ға қабылдануға үміткерлердің түпкілікті тізімі қорытынды жаттықтырушылар кеңесінде бекітіледі.

2023-2024 маусымының негізгі мақсаты Орталықтандырылған ҚСТ бойынша дайындық кезінде үздіксіз жаттығу процесі, жеке жаттықтырушылармен бірлесіп жергілікті жерлерде жұмысты бақылау, спорт шеберлігін жетілдіру, 2024 жылы Оңтүстік Кореяда өтетін халықаралық старттар мен қысқы Жасөспірімдер Олимпиадасына қатысу үшін спорттық форманы сақтау болып табылады.

«ҚСТ ОДО» РМҚК-ны қаржыландыру 2023 жылды өткен жылмен салыстырғанда

мың. тенге

№		2022 жыл	2023 жыл	2022 жылдан 2023 жылға қарай ұлғаю
1	Жалпы қаржыландыру	1 983 973	2 009 777	1 %

Директор

А. Тулендин

Бас есепші

Н. Суняева